

10 בינואר 2018

כ"ג טבת, תשע"ח

לכבוד
מר משה כחלון
שר האוצר

שלום רב,

**הנדון: מחאתנו הנחרצת על נסיון הממשלה לפגוע בזכות הנגישות של אנשים עם מוגבלות
במחטף דרך חוק ההסדרים**

1. כנציגי 42 ארגונים הפועלים לקידום זכויות של אנשים עם כל סוגי המוגבלות: מוגבלויות גופניות, שכליות, חושיות ונפשיות; חברי הוועדה המייעצת של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות וכן ארגוני חברה אזרחית העוסקים בשמירה על זכויותיהם של כלל האזרחים והתושבים - **אנו פונים אליך כשר האחראי, בבקשה להוציא את סעיף דחיית חובות ההנגשה של משרדי הממשלה מהצעת תקציב המדינה לשנת 2019 (חוק ההסדרים).**

2. **אין די מילים כדי להבהיר את מחאתנו על הניסיון לצמצם את הזכות לנגישות במחטף דרך חוק ההסדרים.** הנגשה היא תנאי בסיסי לשילוב אנשים עם מוגבלות וכן אזרחים ותיקים בחברה הכללית, לכבוד, למיצוי יכולות, לעצמאות ולשוויון. היא מהווה אפוא זכות חוקתית. ללא נגישות, אין לאנשים עם מוגבלות יכולת להתנהל במרחב הציבורי. במקום שהממשלה תהווה חוד החנית במהפכת הנגישות, שהיא עצמה יזמה לפני יותר מעשור, היא מחפשת דרכים עוקפות כדי לעקר אותה מתוכן.

3. אמת, הנגשה אינה תמיד פשוטה. היא דורשת משאבים, תכנון ועשייה. ישנם מבני ציבור ישנים; מבנים עם בעיות תכנון ובנייה ועוד. אולם, עיקרו של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, שבו עוגנו חובות ההנגשה, הוא הסרת הקשיים והחסמים שמוצבים בפני אנשים עם מוגבלות. כאשר מגיע אדם המוגבל בתנועתו למשרד ממשלתי בלתי מונגש הוא לא יוכל לחדש רישיון רכב; להשיג על חישוב גמלה בסניף הביטוח הלאומי; לחדש אשרת עבודה עבור עובד סיעודי; למסור עדות בבית המשפט; להגיש תלונה במטרה, ועוד ועוד. לצערנו גם כיום בשנת 2018, מתנהלים דיונים בעניינם של אנשים עם מוגבלות בכניסה לבניינים ממשלתיים שאינם מונגשים, לעיני כל; ואנשים בכיסאות גלגלים נדרשים לאלתורים שונים, כגון שירימו אותם פיזית כדי לקבל שירות רלוונטי.

4. היקף חובות ההנגשה והמועד להשלמתן אינם בגדר "חדשות" לממשלה. שנים ניתנו להשלים את ההנגשות, אולם, ככל הנראה, רק 70% מהמבנים יהיו מוגשים במועד. ואם בכך לא די, **ברגע האחרון מבקשת הממשלה לעשות דין לעצמה ולדחות מועדי ביצוע, ללא דיון ציבורי וללא הצגת נתונים לציבור או מתן הסברים.**
5. לצערנו, אין מדובר בעניין נקודתי בהקשר של מבנים. במשך שנים מעכבים משרדי הממשלה בצורה בוטה ומקוממת התקנת תקנות נגישות שונות, אשר אמורות להרחיב את השירותים והתשתיות המוגשים. גם עתירה לבג"ץ המתנהלת בימים אלו אינה מצליחה לנער את משרדי הממשלה מאדישותם.
6. **הממשלה נמצאת בצומת דרכים – האם תפעל בצורה נחושה לטובת אזרחי ישראל: אנשים עם מוגבלות ובני משפחתם, כאמור בחוק, תוך שהיא משמשת דוגמא לכל יתר הגורמים החייבים בהנגשה; או שמא תוביל במו ידיה לכרסום בזכויות ציבור זה. לא מופרך החשש ש"מסלול עוקף" זה ישמש גם את יתר הגורמים המחויבים בנגישות: רשויות מקומיות, עיריות וגופים מסחריים גדולים, בעלי השפעה על הממשלה. תקדים מסוכן זה שהממשלה מקדמת עשוי להביא לגל יוזמות שכל עניינן דחייה ונגיסת חובות הנגשה.**
7. דיון במסגרת חוק ההסדרים אינו מאפשר את ליבון המורכבויות שבעניין או איתור פתרונות נקודתיים; הוא אינו מחייב את הממשלה בדיון וחשבון לגבי מאמציה עד כה; ואינו מאפשר שמיעת נציגי אנשים עם מוגבלות. בנוסף, אף לא ברור מדוע הוא האכסניה המתאימה: הקושי שעליו מצהירה הממשלה אינו תקציבי (שכן מדובר בחובה שיש לקיימה במסגרת התקציב הקיים) אלא תכנוני-מעשי. על כן יש להסיר את העניין מחוק התקציב.
8. במידה ולממשלה יש צורך בפתרון לקשיים אובייקטיביים שונים בביצוע חובות ההנגשה, ובתוכם אלו הנוגעים לתביעות אזרחים (שאין מוצדקות מהן), הרי שנותר בידיה די זמן, עד נובמבר 2018 (מועד השלמת ההנגשות על פי חוק), לגבש הצעה ממשלתית לפתרון מקל נקודתי. במידה וכן, יהיה אף די זמן לקיים בעניין דיון מאוזן ופומבי במתווה המקובל.
9. **איננו שקופים. זכויותינו לא יבלעו בתוך הררי סעיפים של חוק התקציב. פגיעה בנגישות היא פגיעה חוקתית, ולא נאפשר כי היא תעשה במחשכים, בצורה גורפת בלתי מאוזנת וללא דיון ציבורי. נבקשך לפעול ככל יכולתך כדי שסעיף זה יוצא מחוק ההסדרים.**

בכבוד רב באנו על החתום,

הארגונים:

1. האגודה לזכויות האזרח
2. אגודת עמי – האגודה לטיפול באדם עם מוגבלות שכלית התפתחותית
3. אהב"ה - ארגון הנכים בישראל המיוחד

4. אופק חזרה לחיים
5. אופק לילדינו – ארגון ארצי של הורים לילדים עם עיוורון ולקות ראייה
6. אחווה - איגוד רב תחומי לאנשים עם מוגבלויות
7. אלווין ישראל
8. אלמנארה - עמותה לקידום אנשים עם מוגבלות
9. אנוש - העמותה הישראלית לבריאות הנפש
10. אס"י – קהילת אנשי הספקטרום האוטיסטי בישראל
11. ארגון נכי הפוליו בישראל
12. איל"ה – ארגון ישראלי לרווחת הנכה
13. אסף- אגודת CFS ופיברומיאלגיה
14. בזכות - המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבלויות
15. ביחד – האגודה לשילוב אנשים עם מוגבלות בחברה
16. בית איזי שפירא
17. בית הגלגלים
18. בקול – ארגון כבדי שמיעה ומתחרשים
19. ועד ההורים המשלבים לילדים עם אוטיזם
20. ידיד- מרכזי זכויות בקהילה
21. יד ריבה – סיוע משפטי לקשיש
22. ית"ד – ילדי תסמונת דאון
23. לשמ"ה- לשילוב מתמודדים והעצמה בבריאות הנפש
24. הארגון לקידום זכויות הנכים (הנכים הופכים לפנתרים)
25. המכון לקידום החרש
26. המרכז לעיוור בישראל
27. מועדון יחדיו – יד ביד, טירת הכרמל
28. משפחות בריאות הנפש
29. משתלבים ברצף
30. נגישות ישראל
31. נכים למען נכים
32. עצמה – פורום ארצי של משפחות נפגעי נפש
33. פורום ארגוני הנכים לנגישות
34. פורום הורים לילדים עם שיתוק מוחין
35. צעדים קטנים

36. קואליציית הורים לילדים עם צרכים מיוחדים

37. קול הזכויות

38. הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלויות, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר אילן

39. הקליניקה לזכויות אנשים עם מוגבלות, הפקולטה למשפטים, האוניברסיטה העברית

40. קשר- הבית של המשפחות המיוחדות

41. FD -העמותה הישראלית לדיסאוטונומיה משפחתית

42. LINK 20 - התנועה לקידום צעירים עם מוגבלות, ביוזמת קרן משפחת רודמן

חברי הוועדה המייעצת לנציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות:

אבי בלאו, אילנה בניש, דייוויד הריס, יותם טולוב, שאול יהלום, דורון לוי, רויטל לן כהן, אודלי-ה פיטוסי, רוני רוטלר.

העתקים:

חבר הכנסת בנימין נתניהו, ראש הממשלה
ד"ר אביחי מנדלבלט, היועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים
חבר הכנסת אילן גילאון, יו"ר ועדת המשנה לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, כנסת ישראל
מר אברמי טורם, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, משרד המשפטים